

OPPRYDDING I RANDSFJORDEN VÅREN 2024

DOKKADELTAET NASJONALE VÅTMARKSSENTER AS

31.10.2024

PLANTER
I VÅTMARK

MENNESKET
I VÅTMARK

INSEKTER
I VÅTMARK

FUGLER
I VÅTMARK

FISK
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

DNV RAPPORT 2024:36

Utførende institusjon:

Dokkadeltaet Våtmarkssenter AS

Prosjektansvarlig:

Eir Helle Nerland

Prosjektmedarbeider:

Andrea Rishatt

Kvalitetssikret av:

Magnus Nygård

Oppdragsgiver:

Randsfjordforbundet

Referanse:

Nerland, E., Rishatt, A. (2024). *Opprydding i Randsfjorden våren 2024* (DNV Rapport 2024:36).

Sammendrag:

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS har i samarbeid med Randsfjordforbundet organisert frivillige ryddeaksjoner rundt Randsfjorden våren 2024. I underkant av 1300 skoleelever og 150 medlemmer fra lag og foreninger i kommunene Søndre Land, Nordre Land, Gran og Jevnaker, har ryddet over 8 tonn, eller 72 kubikk, fra vannkanten langs Randsfjorden og i enkelte tilførselselver. Prosjektet er utført på initiativ fra Randsfjordforbundet som et forurensingstiltak i etterkant av ekstremværet «Hans» og den påfølgende storflommen i august 2023.

Forsidefoto:

Elever på 2. trinn ved Toso skole rydder i Jevnaker. Foto: Kari Nordhagen 2024 (brukt etter tillatelse).

Emneord:

Randsfjordforbundet, forsøpling, ryddeaksjon, herreløst avfall, Randsfjorden

Forord

Ekstremværet «Hans» rammet Innlandet i august 2023 og forårsaket storflom flere steder, deriblant i Randsfjorden og tilhørende vassdrag. Flommen førte med seg store mengder eierløst avfall som ble sittende fast i naturen rundt elver, bekker og innsjø. Randsfjordforbundets eget initiativ til en helhetlig ryddeaksjon i de fire kommunene rundt Randsfjorden, i etterkant av flommen, har bidratt til at store mengder eierløst avfall er ryddet fra vassdraget. Prosjektet har også vært et samlende prosjekt for kommunene rundt Randsfjorden.

DNV ønsker å takke Randsfjordforbundet for godt samarbeid. Vi ønsker også å takke kommunene Gran, Jevnaker, Søndre Land og Nordre Land for godt samarbeid og økonomisk tilskudd, og ansatte i servicetorgene for hjelp til utdeling av ryddeutstyr.

Vi vil gjerne takke Sparebank 1-stiftelsen Gran for støtte til prosjektet ved å dekke samtlige kostnader til motivasjonsmidler.

Sist, men ikke minst, vil vi rette en stor takk til alle frivillige deltagere som har vært med på vårens ryddeaksjoner. Innsatsen og engasjementet har vært uvurderlig, og vi håper den er tydelig synliggjort i denne rapporten. Det har vært en fornøyelse å administrere deltagerne og følge med på ryddingen.

Samtlige bilder i rapporten er brukt med tillatelse. Takk til deltagere for innsending og tillatelse til bruk av bilder.

Odnes, 31.10.2024

Eir Helle Nerland

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS

Innhold

Forord	3
1. Bakgrunn	5
1.1 Om Randsfjordforbundet	6
1.2 Om Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter	6
1.3 Finansiering	6
2. Organisering av prosjektet	7
A. Planlegging	7
A.1 Utforming av prosjekt.....	7
A.2 Informering om prosjektet	8
A.3 Kartlegging av oppryddingsbehov og fordeling av rydestrekninger.....	8
A.4 Organisering av deltagere.....	9
B. Ryddeaksjoner	10
B.1 Oppfølging av deltagere	10
B.2 Avfallshåndtering	10
B.3 Transport	11
B.4 Motivasjonsmidler	11
B.4 Hensyn til natur og miljø.....	13
C. Resultat og rapportering	14
C.1 Resultat: avfall og ryddede strekninger	14
C.2 Resultat: Frivillig deltagelse	16
C.3 Tilbakemelding på gjenliggende herreløst avfall.....	20
3. Oppsummering	21
3.1 Praktisk gjennomføring.....	21
3.2 Organisering av deltagere.....	21
3.3 Avfallshåndtering.....	22
3.4 Tilbakemeldinger fra deltagere.....	22
Vedlegg A – Oversikt over rydestrekninger.....	24
Vedlegg B – Oversikt over deltagere.....	46

1. Bakgrunn

I august 2023 ble Innlandet fylke rammet av ekstremvær i form av store mengder nedbør. Kommunene rundt Randsfjorden ble hardt rammet av blant annet flom, og Randsfjorden steg 1,8 meter fra 134,28 m. 07.08.23 til 136,08 m. 12.08.23 (Sildre/NVE 2024) (Høyeste regulerte vannstand i Randsfjorden er 134,5 m).

Flommen førte med seg store mengder avfall hvorav mye ble sittende fast i vannkanten langs Randsfjorden og tilhørende elver. Randsfjordforbundet, som er et felles organ for de fire kommunene rundt Randsfjorden, besluttet vinteren 2024 å gjennomføre et eget oppryddingsprosjekt langs Randsfjorden.

Figur 1: Rydding om våren. Foto: E. Nerland, 2024

1.1 Om Randsfjordforbundet

Randsfjordforbundet består av kommunestyrerepresentanter fra de fire kommunene rundt Randsfjorden: Gran, Jevnaker, Søndre Land og Nordre Land. Forbundet ble stiftet i 2001 med formål om å ivareta kommunenes og allmennhetens felles interesser i vassdraget, inkludert ettersyn av konsesjonsvilkår, fiske og friluftsliv, og forsøpling. Randsfjordforbundet har fra tidligere av samarbeidet med Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS om lignende oppryddingsprosjekter.

1.2 Om Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) er eid av kommunene Søndre Land og Nordre Land. Selskapet arbeider med natur over hele landet i form av natur- og artskartlegging, naturveiledning, oppryddingsprosjekter, skjøtsel og naturrestaurering m.m. DNV har lang erfaring med opprydding av herreløst avfall og organisering av frivillig rydding, og har gjennomført flere lignende prosjekter rundt både Randsfjorden og i Innlandet generelt. DNV holder til på Odnes i Søndre Land.

1.3 Finansiering

Prosjektet har hatt en øvre økonomisk ramme på kr. 480 000. Av disse er kr. 80 000 søkt om som tilskudd fra kommunene Gran, Jevnaker, Nordre Land og Søndre Land (hhv. kr. 20 000 fra hver kommune). De øvrige midlene er finansiert av Randsfjordforbundet.

Underveis i prosjektet tok Sparebank 1-stiftelsen Gran kontakt med ønske om å bidra til prosjektet. Stiftelsen vedtok å dekke utgifter til motivasjonsmidler (premiering av skoleklasser/lag/foreninger).

2. Organisering av prosjektet

Prosjektet er organisert i tre faser:

- A. Planlegging
- B. Ryddeaksjoner
- C. Resultat og rapportering.

Videre følger en beskrivelse av utførelsen av de forskjellige fasene.

A. Planlegging

Planleggingsarbeidet besto av prosjektavklaring med Randsfjordforbundet, kartlegging av forsøplingsnivå, samt organisering og informering av deltagere.

A.1 Utforming av prosjekt

Arbeidet med prosjektet ble igangsatt februar 2024. På forespørsel fra Randsfjordforbundet utarbeidet DNV en projektskisse og et forslag til budsjett for prosjektet. Endelig projektskisse og budsjett ble godkjent av styret i Randsfjordforbundet i mars 2024.

I projektskissen ble det foreslått et oppryddingsprosjekt med varighet over 3 uker (uke 17, 18 og 19). Valg av tidsrom for rydding ble gjort med forbehold om endringer, på bakgrunn av usikkerhet rundt vårmeltinga og vannstigningen i Randsfjorden.

Figur 2: Is i Dokka-Etna under ryddeaksjonene. Foto: Synnøve Flått, 2024.

A.2 Informering om prosjektet

Aktuelle målgrupper for prosjektet var skoleelever, samt frivillige lag og foreninger, i kommunene Gran, Jevnaker, Søndre Land og Nordre Land.

Det ble lagd påmeldingsskjema, samt et informasjonsskriv som beskrev prosjektet og inneholdt generell informasjon om Randsfjordforbundet og DNV.

Aktuelle deltagere ble kontaktet på følgende måte:

- Skoler i de fire kommunene ble kontaktet via mail til rektor og postmottak.
- Lag og foreninger ble kontaktet direkte, via kommunenes egne systemer, eller ved hjelp av Frivilligsentralen i kommunene.
- Servicetorgene til hver av de fire Randsfjordkommunene bidro med distribuering av informasjon gjennom deres kanaler (hjemmeside, sosiale medier).
- Medieoppslag i Avisa Hadeland (1 artikkel i forkant av ryddingen – intervju med prosjektleder, formidling om prosjektet og Randsfjordforbundet).
- DNV publiserte informasjon om prosjektet på sine nettsider, og på sine kontoer i sosiale medier. Informasjon ble videre delt i lokale Facebook-grupper.

A.3 Kartlegging av oppryddingsbehov og fordeling av ryddestrekninger

I forkant av ryddeaksjonen ble det utført en enkel kartlegging langs Randsfjorden for å identifisere oppryddingsbehov og områder egnet for opprydding. Kartleggingen ble utført over 2 dagsverk med fysisk befarig på aktuelle områder.

Valg av ryddestrekninger skjedde også gjennom påmeldingsskjema, der deltagere fikk mulighet til å foreslå ønskede strekninger. Dette ble gjort på bakgrunn av positive erfaringer fra tilsvarende organisering tidligere, og drar fordel av at folk både kjenner godt til sitt eget nærmiljø, samt har et nærere forhold og ønske om ivaretagelse av strekningen de selv velger.

Ryddestrekningene var i hovedsak langs strandkanten til Randsfjorden. Strekninger nær bekke- og elveutløp, samt viker med stillestående vann, ble prioritert.

Det var samtidig mye avfall i sidevassdrag, og det ble besluttet å rydde i følgende områder utenfor strandlinjen til Randsfjorden:

- Jarenvatnet (Gran)
- Vigga (Brandbu sentrum) (Gran)
- Kruka (vann nord for Røykenvika med nedførende bekk) (Gran)
- Randselva (Jevnaker)
- Hermanstjern (Jevnaker)
- Tosobekken (Jevnaker)

- Landsåvatnet (Søndre Land)
- Dokka-Etna (Nordre Land)
- Bekk i Dokka sentrum (Nordre Land)

Figur 3: Fra kartlegging av forsøplingsnivå, i Gran kommune. Foto: E. Nerland, 2024.

Flere ønsket å rydde samme strekning. Dette ble løst ved at området ble prioritert til skoleelever som ikke trengte transport, og at strekningen ble delt opp i mindre deler.

Se vedlegg A for fullstendig oversikt over rydestrekninger.

A.4 Organisering av deltagere

Påmeldingsskjemaet var åpent i 3 uker fra mandag 18. mars til søndag 7. april. Det kom inn totalt 38 påmeldinger hvorav 10 lag og foreninger, 27 skoleklasser og 1 barnehage. Det kom også 2 påmeldinger fra lag og forening, samt 2 påmeldinger av skoleklasser, utenom påmeldingsskjemaet. 1 russegruppe tok også kontakt.

De påmeldte ble kontaktet direkte med både spesifikk informasjon rundt valg av rydestrekning, samt generell informasjon om henting av ryddeutstyr, levering av avfall, og krav til utdeling av motivasjonsmidler.

Utdeling av ryddeutstyr skjedde i samarbeid med servicetorgene i kommunene, ved at deltagere selv hentet nødvendig utstyr fortløpende. Ryddeutstyr bestod av plastposer samt hansker som vaskes og gjenbrukes.

B. Ryddeaksjoner

Ryddedaksjonene foregikk i uke 17, 18 og 19.

B.1 Oppfølging av deltagere

I ukene med ryddeaksjon ble det holdt løpende kontakt med deltagere per epost og telefon.

Enkelte deltagere utsatte sin rydding på bakgrunn av egen vurdering av vannføring. Én klasse valgte også å avlyse deltagelse på grunn av høy vannføring i tildelt ryddestrekning og en travel skolehverdag forøvrig.

Ansatte fra DNV var med aktivt ut i felt ved tre anledninger (ryddestrekning 2 og 5, Nordre Land, og strekning 10, Søndre Land) for å ivareta sikkerhet langs vannførende elver og bidra med ekstra utstyr til opprydding, eks. ved opprydding av rundballer langs Dokka-Etna.

B.2 Avfallshåndtering

Avfallshåndtering ble både organisert ved bruk av containere og ved fysisk henting. Containere ble satt ut etter avtale med grunneier/kommune.

I Jevnaker ble det utplassert 1 container på «Gamle Rema», adr. Hønefossvegen 2, etter avtale med grunneier. Denne ble tømt 2 ganger.

I Gran ble det utplassert 1 container i Røyken, etter tillatelse fra kommune og Røyken båtforening. Denne ble tømt 2 ganger.

I Gran bisto også kommunen med henting av avfall, etter eget initiativ, som ble ryddet et stykke unna containeren i Røyken.

I Søndre Land og Nordre Land ble det bestemt at avfall ble hentet fortløpende fra oppgitte henteplasser, og deretter levert på miljøstasjon.

Figur 4: Container i Røyken, Gran kommune. Foto: Karen Marie Wien, 2024.

B.3 Transport

I påmeldingsskjemaet var det mulighet for å be om hjelp til transport, med forbehold om avslag avhengig av etterspørsel. I prosjektskisse og budsjett var det anslått at 20 deltagergrupper ville be om bistand til.

Det var likevel kun 2 grupper som ba om bistand til transport, som begge ble innvilget. For å dra nytte av transportbehovet fikk gruppene også utdelt andre ryddestrekninger enn de selv hadde foreslått slik at ryddingen ble spredt over et større geografisk område.

B.4 Motivasjonsmidler

Hver deltagende gruppe ble tildelt kr. 2000,- i motivasjonsmidler etter avsluttet rydding.

Figur 5: Rydding i Gran kommune. Foto: Hege Kolden, 2024.

Ordningen med motivasjonsmidler ble foreslått i prosjektskisse og budsjett, og er forøvrig en tradisjon i DNVs prosjekter med frivillig rydding. Summen er en symbolsk takk for frivillig arbeidsinnsats og timer lagt ned blant deltagerne.

For å motta summen ble det satt opp en rekke krav:

- Mottagerkonto av sum må være i tilknytning til klasse/skole/forening og ikke tilhøre privatperson.

- For å motta motivasjonsmidler må deltagende gruppe sende inn dokumentasjon på utført rydding, helst i form av bilder av ryddingen.
- I tillegg ble det oppgitt som krav at deltagere måtte levere tilbake ryddeutstyr (hansker) på servicetorget. Kravet ble ikke direkte ettergått, men bidro til at alt ryddeutstyr ble levert og kan brukes igjen i senere aksjoner.

Motivasjonsmidlene ble utdelt i forkant av sommerferien (med enkelte unntak i påvente av mer informasjon fra deltager).

Figur 6: Rydding i Søndre Land kommune. Foto: Kristin Furuseth-Jacobsen, 2024.

B.4 Hensyn til natur og miljø

Randsfjorden er Norges 4. største innsjø, og det ligger flere naturreservat og fuglefredningsområder i tilknytning til Randsfjorden. Rydding i nærhet av disse områdene ble utført i henhold til gjeldende lover for ferdsel og bruk av område, samt generelle hensyn til natur og miljø, spesielt fugl:

- *Røykenvik fuglefredningsområde*: ryddet av BirdLife Hadeland før 15. april.
- *Fluberg fuglefredningsområde*: Ikke ryddet pga. hensyn til hekkende fugler. Det ble ryddet fram til søndre og nordre grense av området.
- *Dokkadeltaet naturreservat*: Det ble ryddet på begge sider langs vannkanten til Dokka-Etna (utløpselv til Dokkadeltaet), men ikke direkte i naturreservatet.
- *Jarenavatnet*: ryddet av skoleelever fra Hadeland VGS. Det ble ryddet på områder som allerede er ferdselsområder for mennesker. Hensyn til hekkende fugl og natur ble oppfordret og ivaretatt.

Deltagere som fikk tildelt ryddestrekning i nærhet til et naturreservat eller fuglefredningsområde fikk tydelig informasjon om dette med oppfordring til å ta ekstra hensyn til natur og miljø, med særskilt vekt på hekkende fugl. En generell oppfordring om hensyn til hekkende fugl og natur ble også tilsendt samtlige deltagere.

C. Resultat og rapportering

Oppsummert ble det ryddet ca. 8 tonn eller 72 kubikk herreløst avfall. Totalt antall deltakere var 1434, og fullstendig ryddestrekning var 64,9 km.

C.1 Resultat: avfall og ryddede strekninger

Den totale mengden ryddet var på 8 198 kg, eller 72 kubikk.

Resultat per kommune	KG:	Kubikk:
Jevnaker	1768	14
Gran	2410	18
Søndre Land	2573	26,5
Nordre Land	1447	13,5
SUM	8198	72

Deltakerne ble informert på forhånd om at avfall som skulle plukkes var såkalt herreløst avfall, heriblant plast, papp, mindre metall, stoff, impregneret trevirke o.l. Avfallet i containere ble sortert av containerservice, mens avfall levert direkte på renovasjonsstasjon ble grovsortert.

Prosjektet mottok henvendelser om rydding av kvist og annet naturlige objekter, men dette var ikke prioritert i dette prosjektet og henvendelsene ble videresendt til kommunene.

Figur 7: Rydding i Gran kommune. Foto: Bente Hagen, 2024.

Avfall som ble levert i container ble veid av utleier, mens avfall levert direkte til miljøstasjon ble registrert i kubikk. Den totale vekten fra mengden avfall ryddet er derfor anslått basert på forholdet mellom kubikk og vekt registrert ved levering av containere. Dette betyr også at avfallsmengden målt i kubikk er nøyaktig mens mengde vekt er et anslag.

Oversikt vekt og kubikk på avfall (anslått vekt markert med *):

Avfall levert	Kommune	KG:	Kubikk
Levering på HRA, DNV	Jevnaker	122	1
Levering på HRA av forening, etter avtale med DNV	Jevnaker	366*	3
Container Rema, Jevnaker	Jevnaker	1280	10
Container 1 Røykenvika	Gran	1380	10
Container 2 Røykenvika	Gran	380	3
Henting av avfall Gran kommune	Gran	650*	5
Henting av avfall Gran, DNV	Gran	366*	3
Container 2 Våtmarkssenteret	Nordre Land	654	7
Horisont Dokka, DNV Levering	Nordre Land	427*	3,5
Container 1 Våtmarkssenteret	Søndre Land	560	10
Horisont Dokka, DNV Levering	Søndre Land	1037*	8,5
Horisont Hov, DNV Levering	Søndre Land	976*	8
SUM		8198	72

En total strekning på ca. 64,9 km langs Randsfjorden og tilhørende vassdrag ble ryddet (se vedlegg A).

Figur 8: Rydding av rundballeplast langs Dokka-Etna. Foto: E. Nerland, 2024.

C.2 Resultat: Frivillig deltagelse

Totalt 1286 skoleelever (eks. lærere) og 147 frivillige fra lag og foreninger deltok i ryddeaksjonen. Til sammen utgjør dette 1434 deltagere.

Skoleelevene ryddet som del av skolehverdagen, mens frivillige ryddet på egen fritid. Flere frivillige tok i bruk egne båter, biler, tilhengere o.l. under ryddingen, og ved enkelte tilfeller ble det også ryddet flere dager på rad.

Figur 9: Rydding i Nordre Land kommune. Foto: Synnøve Flått, 2024.

Figur 10: Rydding i Søndre Land kommune. Foto: Jan Tore Dreier, 2024.

Figur 11: Rydding i Søndre Land kommune. Foto: Jan Tore Dreier, 2024.

Engasjementet fra frivillige, skoleelever og lærere har vært enormt. I snitt har hver deltager ryddet ca. 2 timer, som til sammen utgjør 2834 antall timer (et årsverk utgjør 1 950 timer inkludert ferie (SSB)).

Figur 12: Rydding i Gran kommune. Foto: Monica Tandstad Vannebo, 2024.

Respsen og tilbakemeldingen fra deltagerne har vært utelukkende positiv. En typisk respons fra lærere har vært at rydding er et positivt tiltak på flere måter: elevene får være utendørs, de utfører praktisk arbeid, og lærer om forsøpling, natur og lokalt engasjement. Flere frivillige har skrevet positive tilbakemeldinger om tiltaket, og satt pris på å rydde et nærområde. Flere har gitt uttrykk for at det ble funnet svært store mengder avfall.

Figur 13: Rydding i Gran kommune. Foto: Anne-Gri Stenbråten Henriksen, 2024.

Figur 15: Rydding i Nordre Land kommune. Foto: Dina Christine Bjone, 2024.

Figur 14: Rydding i Nordre Land kommune. Foto: Hilde Hagenborg, 2024.

Figur 16: Rydding i Gran kommune. Foto: Sigrid Hole Bjønnes, 2024.

Figur 17: Rydding i Nordre Land kommune. Foto: Dina Christine Bjone, 2024.

Figur 18: Rydding i Jevnaker kommune. Foto: Ole Stastad, 2024.

Figur 19: Rydding i Nordre Land kommune. Foto: Lene Stensrud, 2024.

Figur 20: Rydding i Søndre Land kommune. Foto: Kristin Furuseth-Jacobsen, 2024.

C.3 Tilbakemelding på gjenliggende herreløst avfall

I forkant av ryddeaksjonene ble deltagerne oppfordret til å tilbakemelding dersom de fant eierløst avfall som var av betydelig størrelse og uhåndterlig for frivillige. Dette prosjektet gjaldt først og fremst frivillig rydding av eierløst avfall etter «Hans», og det var ikke satt av midler til profesjonell rydding i form av fjerning av større objekter. Ryddeaksjonene ga likevel en mulighet til å skaffe en større oversikt over temaet.

Det ble kun mottatt tilbakemeldinger på gjenliggende eierløst avfall i Nordre Land kommune og Jevnaker kommune. Dette betyr ikke at det ikke er gjenliggende avfall i de øvrige kommunene.

Avfallet er dokumentert i to vedlegg (C1 og C2 – Gjenliggende herreløst avfall i Nordre Land/Jevnaker kommune) som sendes til de respektive kommunene. Vedleggene kan brukes av kommunene til videre oppryddingsarbeid, og vil være tilgjengelig på forespørsel fra Randsfjordforbundet.

3. Oppsummering

Prosjektet anses som vellykket. Den frivillige deltagelsen var stor, og engasjementet opplevdes som svært høyt. Ryddeaksjonen var også av en av de mest omfattende som har vært rundt Randsfjorden i nyere tid, og enorme mengder avfall ble ryddet.

I dette punktet følger enkelte erfaringer og mottatte tilbakemeldinger, som kan være nyttig for lignende prosjekter i fremtiden.

3.1 Praktisk gjennomføring

Den praktiske gjennomføringen opplevdes som vellykket.

Tidspunktet for gjennomføringen av ryddeaksjonene så ut til å treffe godt. Mange lag og foreninger utfører allerede dugnadsarbeid om våren.

I tillegg er den regulerte vannstanden i Randsfjorden på sitt laveste 10. april, og det var god tilgjengelighet til vannkanten. Samtidig var det også problematisk med rydding i tilførende vassdrag under issmeltingen om våren. Flere grupper fikk tildelt alternative ryddeområder pga. høy vannføring i elver, og en gruppe avsto fra å rydde bla. pga. høy vannføring. Det ble ryddet mye avfall i tilførende elver, og nytteverdien fra ryddingen her anses som høy ettersom avfallet her vil føres med videre ut i Randsfjorden og Drammensvassdraget dersom det ikke ryddes.

Deltagere som ryddet langs elver ble sterkt oppfordret til å ta sikkerhetsmessige forbehold, og ansatte fra DNV med sikkerhetskurs i elveredning valgte også å delta med enkelte grupper. Men dersom det arrangeres tilsvarende ryddeaksjoner om våren anbefales det å redusere rydding i større elver til et minimum, og heller rydde slike områder i perioder der vannføringa er lav.

3.2 Organisering av deltagere

Organisering av deltagere: På bakgrunn av det høye antallet deltagere anses også organiseringen og informeringen av disse som vellykket. I påmeldingsskjemaet ble deltagerne bedt om å selv foreslå ønsket tidspunkt og strekning, noe som er svært effektivt og tidsbesparende. Dette ser også ut til å øke engasjementet blant folk, som gjerne velger områder i deres nærmiljø og som de har et forhold til.

Prosjektet fikk også god støtte fra servicetorgene i kommunene, som bidro til utdeling og innsamling av ryddeutstyr, og fra kommunikasjonsavdelingene i kommunene som bidro med å spre informasjon om prosjektet. Slike samarbeid er svært viktige for å mobilisere flest mulig deltagere.

Det ble holdt løpende kommunikasjon med deltagerne under ryddeukene, hvilket er tidkrevende, men nødvendig for å holde oversikten.

Bruk av gjenbrukshansker anbefales også til videre prosjekter. Frivillige samarbeidet godt med å levere tilbake ryddeutstyr, og ved å kunne bruke utstyret igjen skaper man mindre avfall.

I dette prosjektet deltok også en barnehage som gruppe. Dette er første gang at en barnehage deltar i et prosjekt i regi av DNV. Barnehagen ønsket å rydde på et område de ofte bruker om sommeren, over en periode på 2 uker. Fordi barnehagen lå i så tett tilknytning til det aktuelle ryddeområdet, fikk de delta i prosjektet. Likevel anbefales det å være mer bevisst på deltagelse med små barn på grunn av sikkerhetsmessige hensyn.

3.3 Avfallshåndtering

Som beskrevet tidligere var bruken av containere den mest praktiske og effektive løsningen på avfallshåndtering, til tross for at disse ikke er låst. Samarbeidet med utleier av containere var også godt. I motsetning var fysisk henting av avfallet, som ble utført fysisk av DNV, mer tidkrevende, og det anbefales bruk av containere framfor fysisk henting.

I Gran kommune var flere ryddestrekninger i en betydelig avstand fra containeren i Røykenvika. Kommunen var interessert i å bidra med avfallshåndtering, og hentet avfall etter beskjed fra DNV. Samarbeidet fungerte godt, og det rettes en takk til kommunen for bidraget.

3.4 Tilbakemeldinger fra deltagere

Lærere opplevde at elevene var ivrige og motiverte, og at de var «stolte over å ha vært med på dette». Det var «gøy å se engasjement hos mange av elevene».

Frivillige fortalte at å delta i ryddeaksjonen var et «meningsfullt og fint oppdrag». Egeninnsatsen var høy, og det virker som at det var givende å rydde i sitt eget nærområde. Lag og foreninger er en viktig ressurs for slike prosjekter, og for opprydding i egne kommuner.

Prosjektet var et samarbeid blant frivillige på tvers av de fire Randsfjordkommunene, og hadde slik sett en samlende effekt.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble etablert som et aksjeselskap i 2008 og eies av kommunene Nordre Land og Søndre Land. DNV tilbyr en rekke miljøfaglige tjenester og har opparbeidet betydelig kompetanse innenfor naturrestaurering, skjøtsel og naturtypekartlegging. Selskapet jobber for at naturmangfoldet ivaretas og brukes på en bærekraftig måte, og formidler dette gjennom nyskapende naturveiledning. Du finner oss ved Dokkadeltaet naturreservat. Våtmarkssenteret har rullerende utstillinger og er åpent for besøkende i sommermånedene.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS Gamlevegen 84, 2879 ODNES Tlf: +47 61 10 00 20 E-post: post@dokkadeltaet.no www.dokkadeltaet.no

Vedlegg A – Oversikt over ryddestrekninger

Innhold

Vedlegg A – Oversikt over ryddestrekninger	1
Søndre Land.....	2
Nordre Land	6
Gran	10
Jevnaker	18

I dette dokumentet foreligger en oversikt over ryddede strekninger i hhv. kommunene Søndre Land, Nordre Land, Gran og Jevnaker, i forbindelse med prosjektet «Opprydding i Randsfjorden våren 2024».

Merknad 1: Enkelte strekninger i Søndre Land kommune er ryddet av deltagere fra Nordre Land kommune. Disse ble flyttet etter eget ønske eller behov for tildeling av ny ryddestrekning grunnet høy vannstand i opprinnelig tildelt strekning.

Merknad 2: Noen av strekningene er en god del lengre enn andre. Lengden på strekninger ble valgt basert på deltagernes ønsker jf. påmeldingsskjema. Samtlige deltagere ble også informert om at tildelt strekning var først og fremst et forslag, og at det ikke var et krav at hele strekningen måtte ryddes. Likevel bør det nevnes at samtlige strekninger ble detaljryddet, og egeninnsatsen fra deltagerne, spesielt lag og foreninger, har vært enorm og svært imponerende.

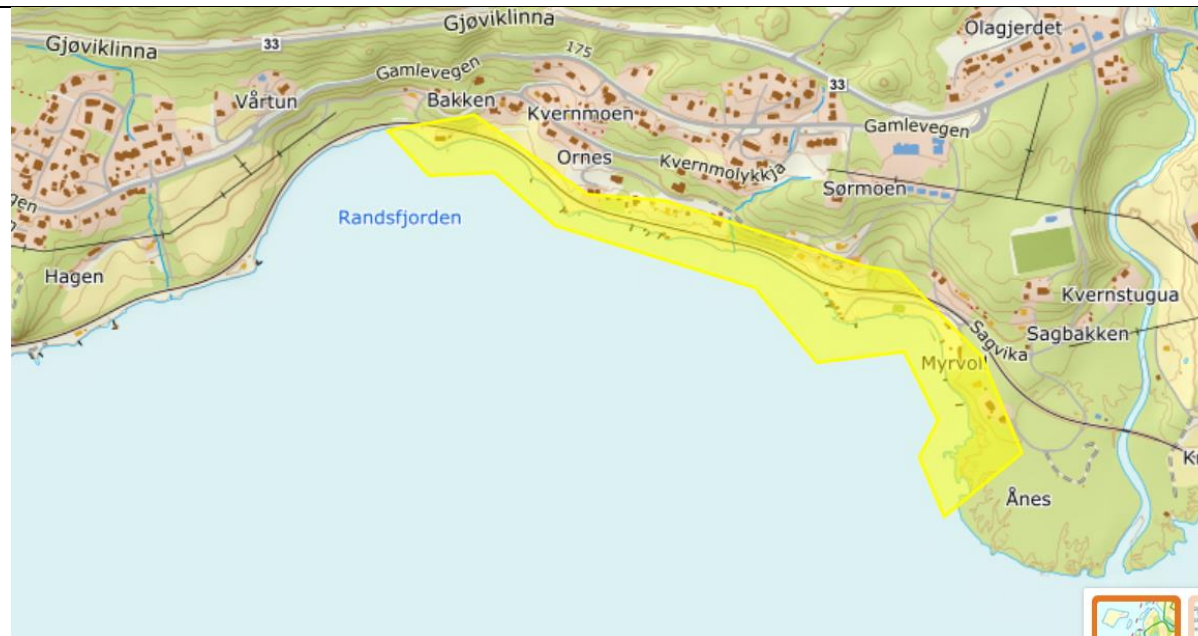
Søndre Land

1. Fra Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter til Sagvika

Ryddet av: 1.-4. trinn på Odnes skole
Lengde: 2 km

2. Fra Sagvika mot Ånes

Ryddet av: 5.-7. trinn på Odnes skole
Lengde: 1.3 km

3. Fra Kråkvika til Fall

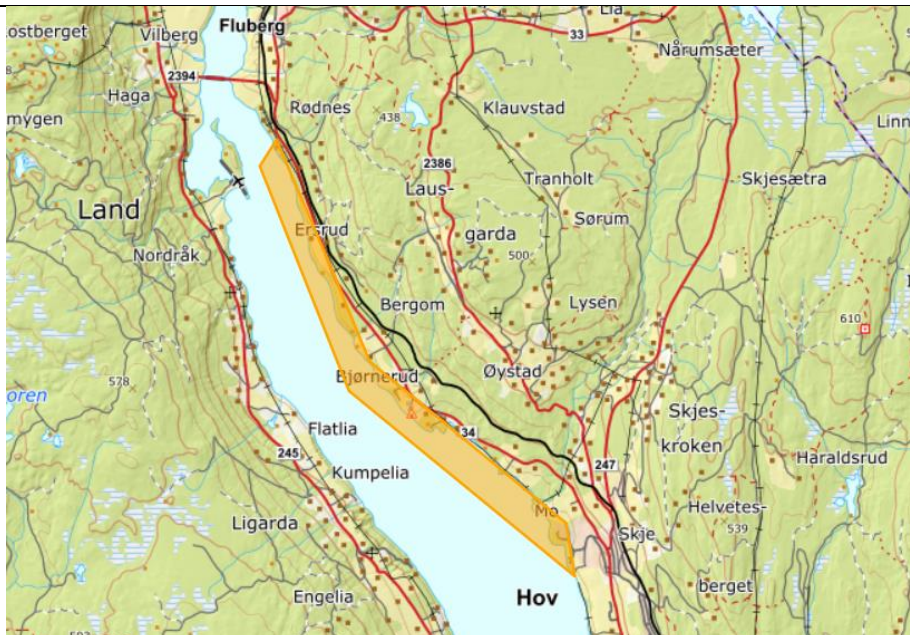

Ryddet av: Søndre Land Jeger- og fiskeforening

Lengde: 3.7 km

Tillegg: Foreningen benyttet egne båter i ryddingen. De ryddet også hele strekningen og brukte betydelig av egen innsats og tid.

4. Fra Kråkvika nordover mot Fluberg fuglefredningsområde

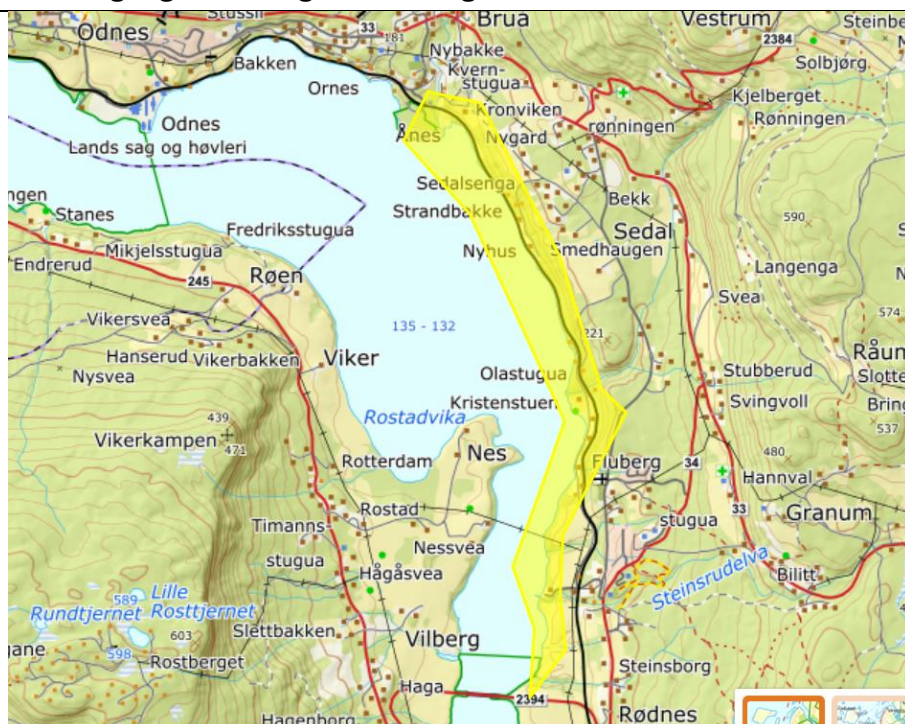

Ryddet av: Randsfjorden fiskeforening

Lengde: 3.2 km

Merkand: Fiskeforeningen tok i bruk egne båter under ryddingen.

5. Fra Fluberg fuglefredningsområde og nordover mot Ånes

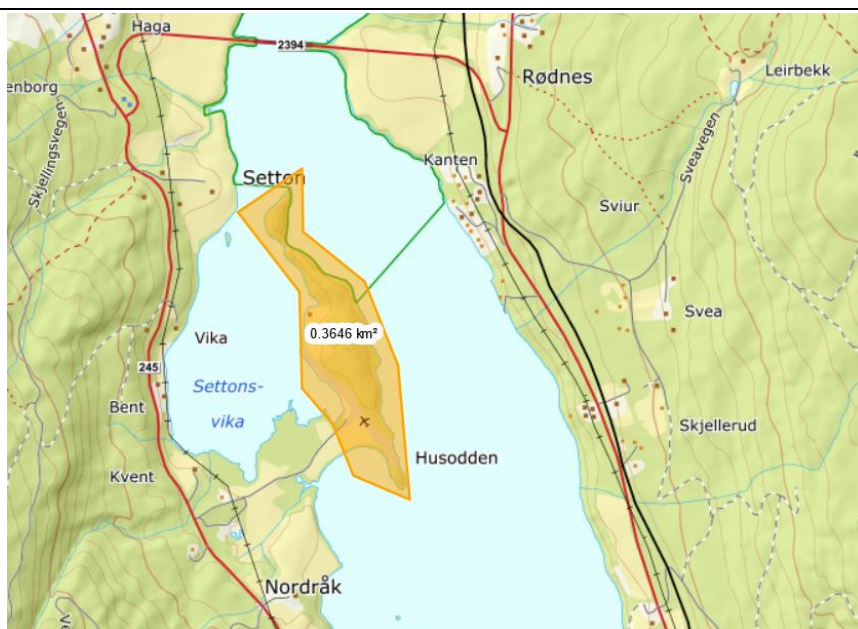

Ryddet av: Fluberg vel

Lengde: 1.7 km

Merkand: Velforeningen brukte egne båter under ryddingen.

6. Husodden

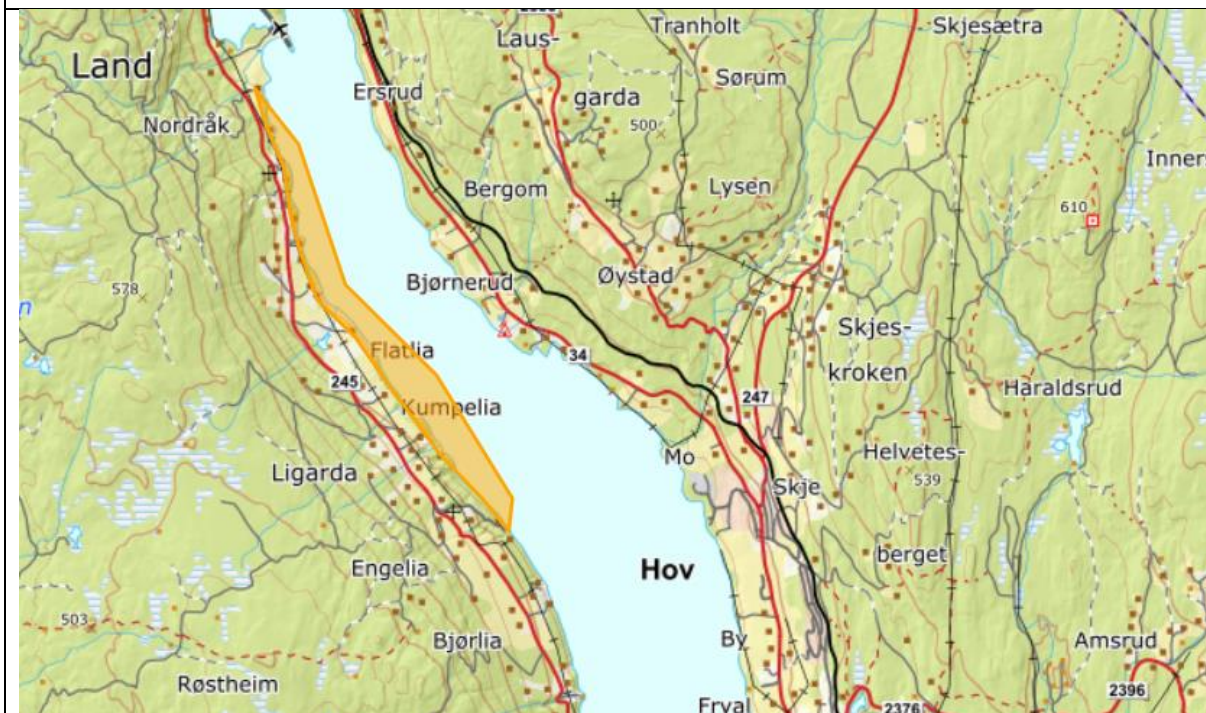

Ryddet av: Torpa speidere (Nordre Land kommune)

Lengde: 2.9 km

Merkand: Deltagerne fikk opprinnelig tildelt en strekning langs Etna, Nordre Land kommune, men fikk tildelt ny strekning i Søndre Land pga. høy vannføring i Etna. Deltagerne tilhører nordre Land kommune.

7. Fra Librygga nordover mot Nordråk

Ryddet av: Ligarda velforening
Lengde: 1.5 km

8. Våtmarkssenteret og nordover

Ryddet av: Tilrettelagt undervisning, Dokka Videregående skole (Nordre Land kommune)
Lengde: 0.06 km
Merkand: Deltagerne er opprinnelig fra Nordre Land men ønsket selv å rydde strekning i Søndre Land.

9. Landsåvatnet (Unicare Landaasen mot Brennodden)

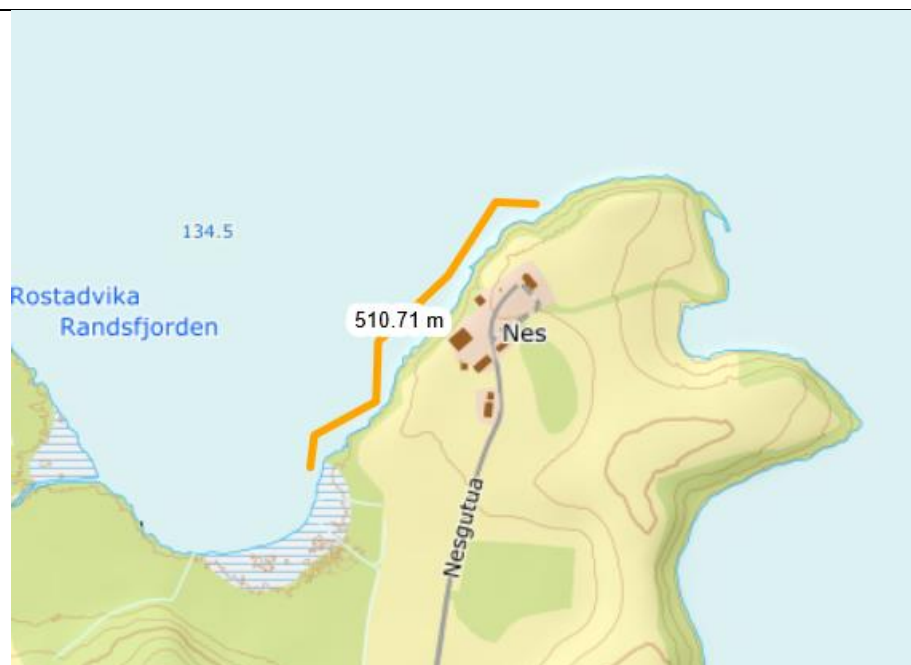

Ryddet av: Land Montessori

Lengde: 1.3 km

Merkand: Strekningen ble først ryddet rundt 17. mai da det var is på Landsåvatnet fram til da.

10. Rostadvika

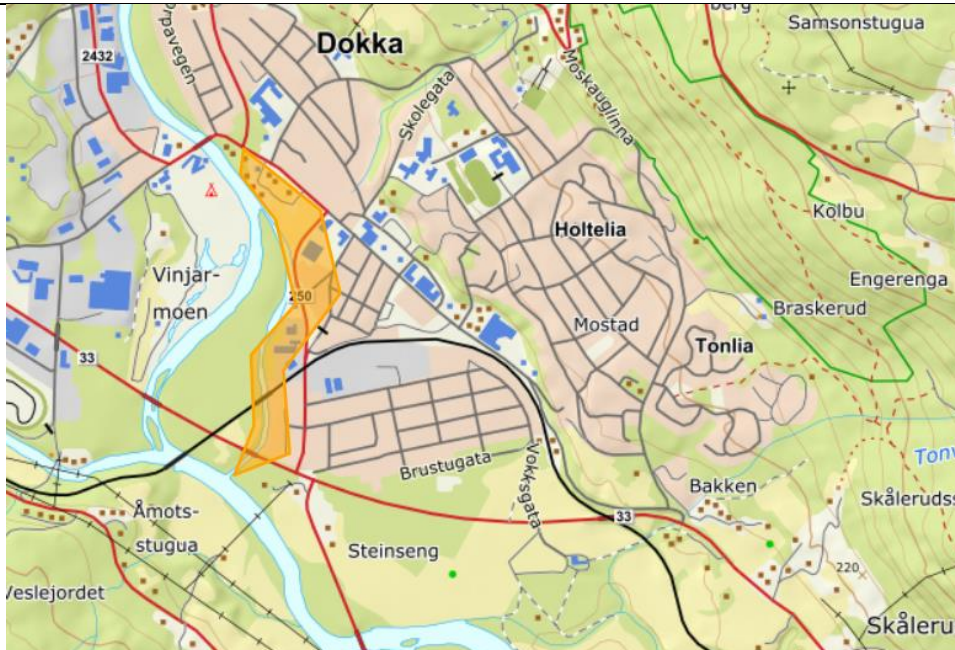
Ryddet av: Russegruppe, Dokka VGS

Lengde: 0.5 km

Merknad: Ryddet sammen med ansatte fra DNV

Nordre Land

1. Langs Dokka-Etna i Dokka sentrum

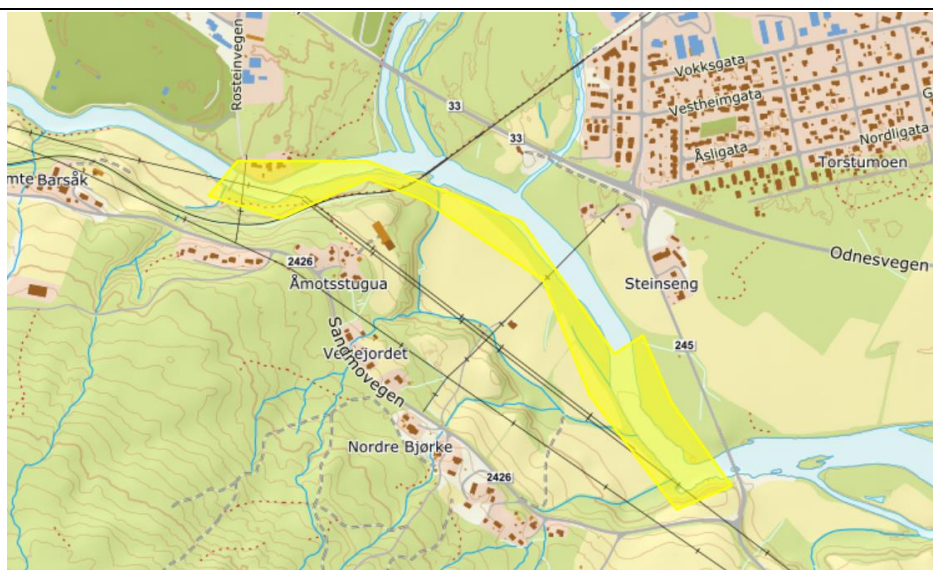

Ryddet av: 8. trinn på Dokka barne- og ungdomsskole

Lengde: 1.5 km

Merkand: Deltagerne fikk tildelt området på andre siden av Dokka-Etna mot Dokka camping, men måtte endre område pga. høy vannføring i elva samt gravearbeid i Dokka-Etna.

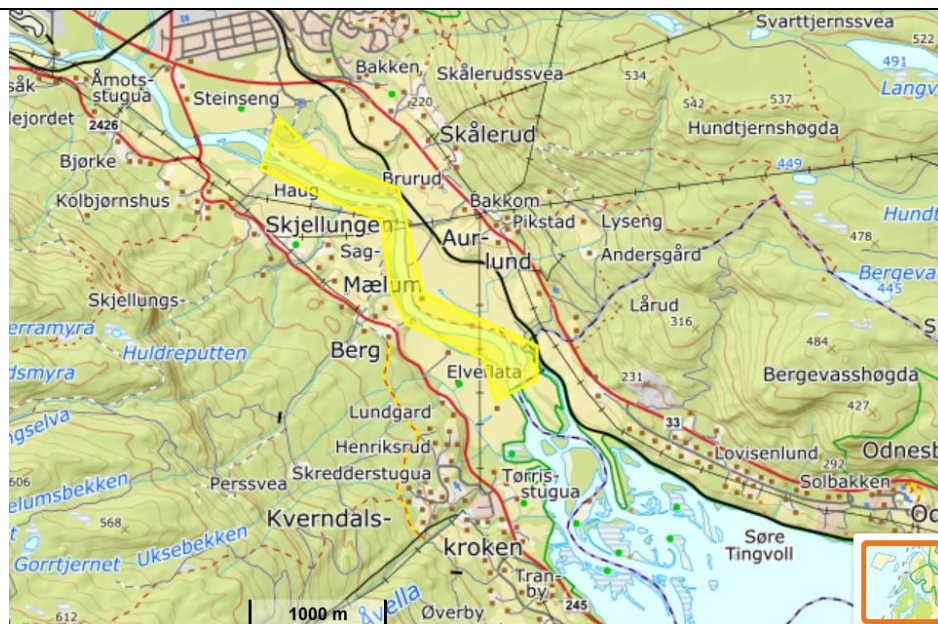
2. Fra Rosteinsbrua mot Kolbjørnshusbru

Ryddet av: 2. trinn elektrofagslinje på Dokka Videregående skole

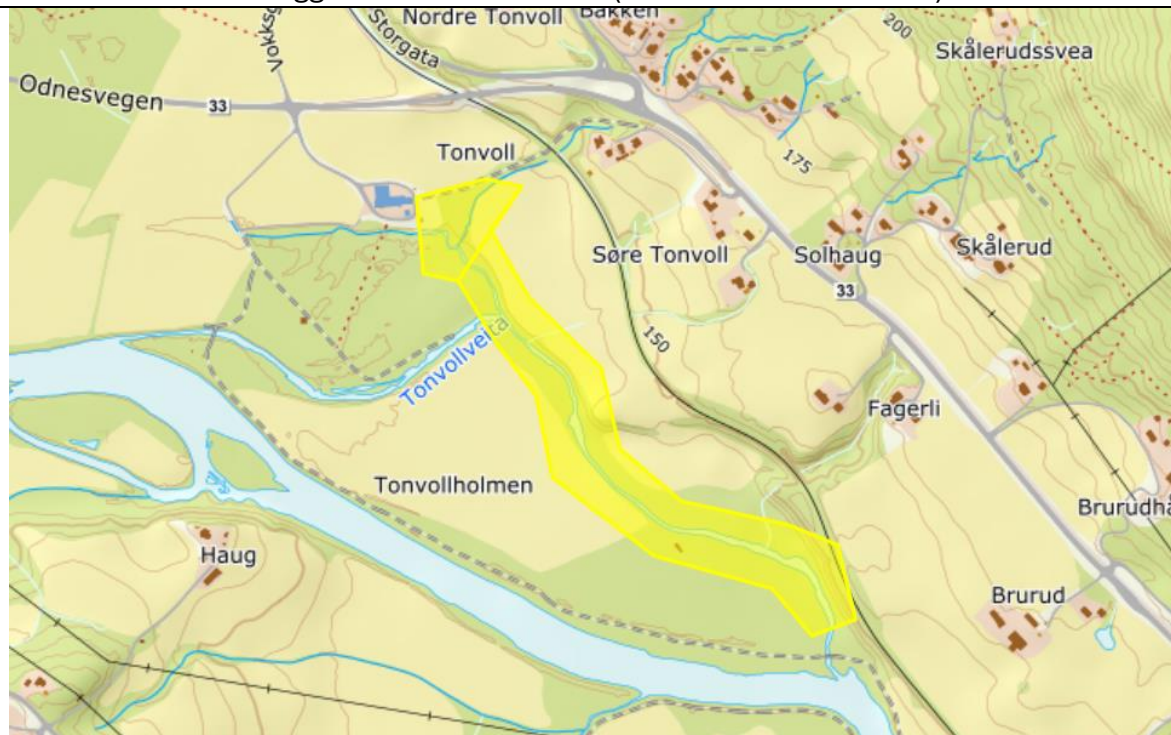
Lengde: 1.4 km

3. Fra renseanlegget mot Dokkadeltaet (Østsida av Dokka-Etna)

Ryddet av: Torpa barne- og ungdomsskole
Lengde: 3.5 km

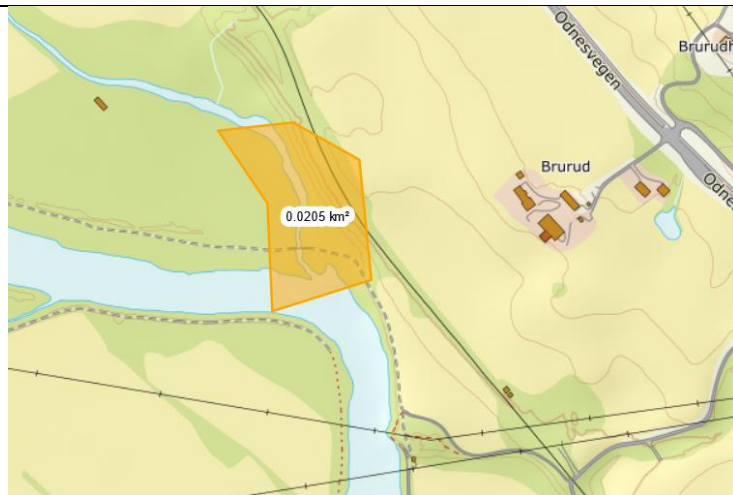
4. Fra renseanlegget mot Dokkadeltaet (Østsida av Dokka-Etna)

Ryddet av: 7. trinn, Dokka barne- og ungdomsskole
Lengde: 1 km

Merknad: Skoleklassen fikk omfordelt ryddestrekning pga. høy vannføring i opprinnelig tildelt strekning.

5. Eget oppdrag: Rundballer og rundballplast i Dokka-Etna

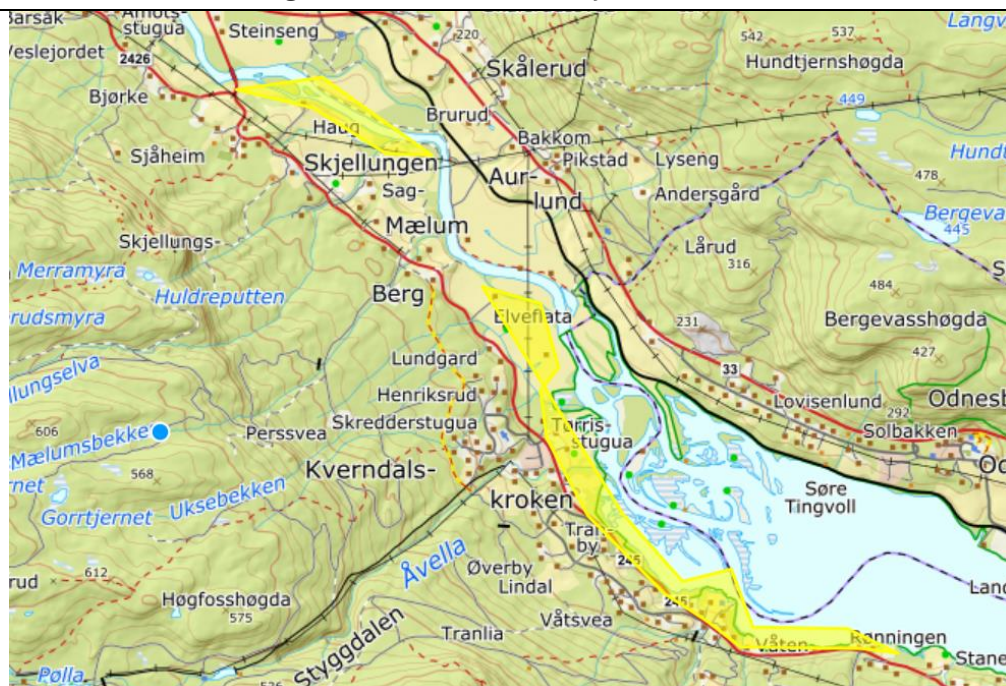

Ryddet av: elever fra valgfag Bioøkonomi ved Dokka videregående skole

Lengde: 0.1 km

Merknad: Elevene var påmeldt med ønske om å rydde i Dokkadeltaet fra kano. På grunn av høy vannføring var dette dessverre ikke aktuelt, men det ble foreslått å rydde rundballer og rundballplast som satt fast langs Etna-Dokka. Totalt 16 rundballer og 20 sekker med plast ble ryddet.

6. Vestre elvekant langs Dokka-Etna fra Kolbjørnshusbru ned til Våten

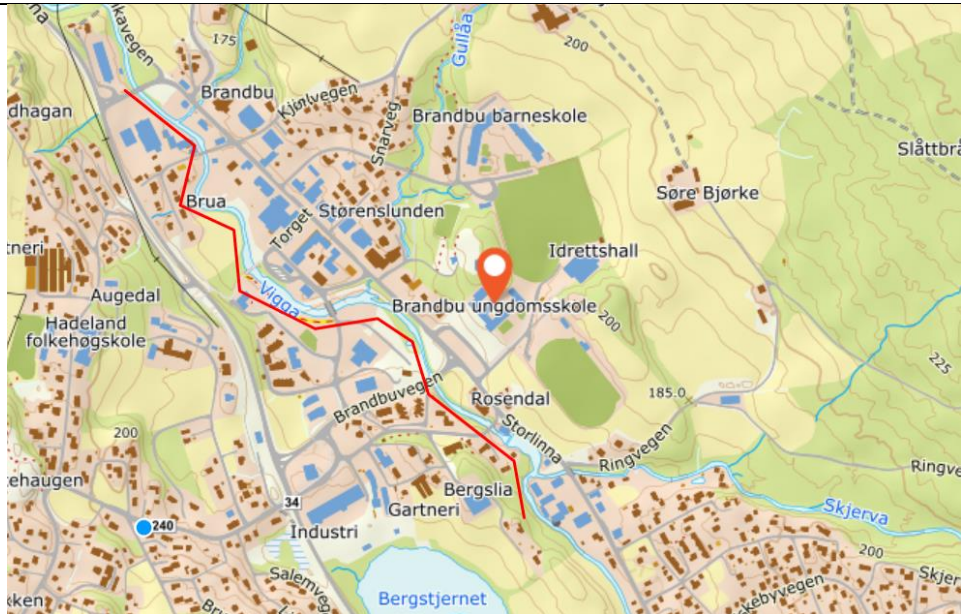

Ryddet av: Land Rotary

Lengde: 4.7 km

Gran

1. Vigga i Brandbu sentrum

Ryddet av: klasse 9B på Brandbu ungdomsskole
Lengde: 1.4 km

2. Røykenvik (mellom småbåthavna og brenneriet)

Ryddet av: Tilrettelagt avdeling, Gran ungdomsskole
Lengde: 0.6 km

3. Røykenvik (utløp av Vigga)

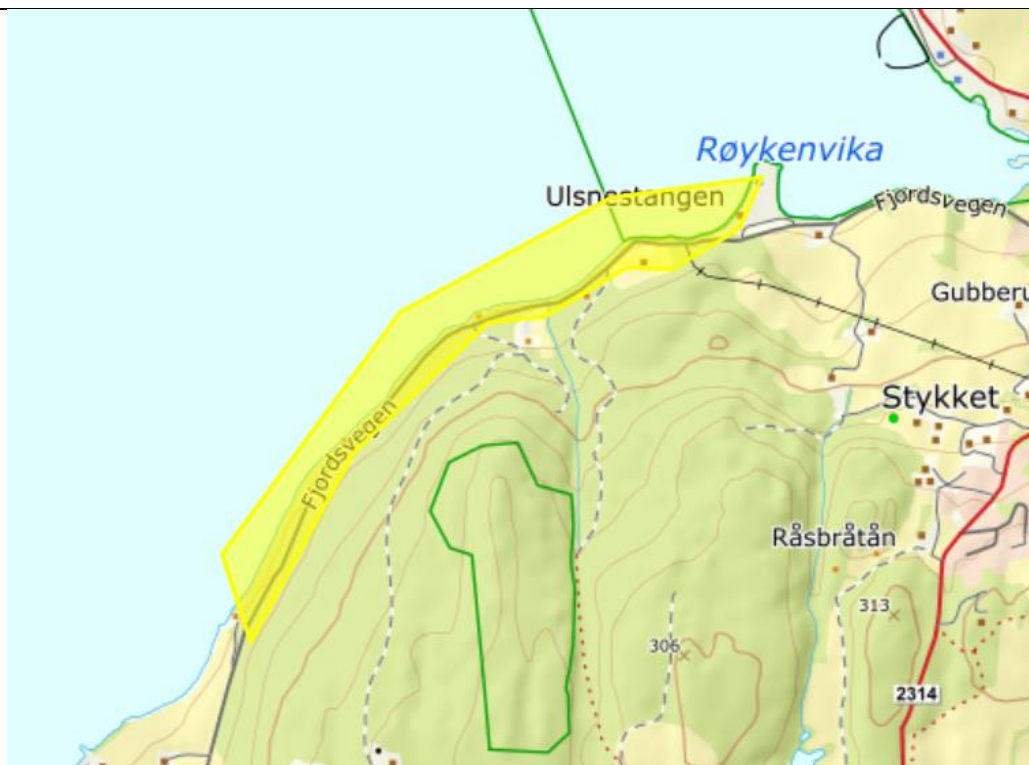

Ryddet av: BirdLife Hadeland

Lengde: 0.4 km

Merknad: Området ble ryddet 1 uke før de øvrige ryddeaksjonene for å unngå ferdselsforbudet i fuglefredningsområdet som trer i kraft 15. april.

4. Ulsnestangen og sørover

Ryddet av: 8. trinn, Gran ungdomsskole

Lengde: 1.9 km

5. Eidsand

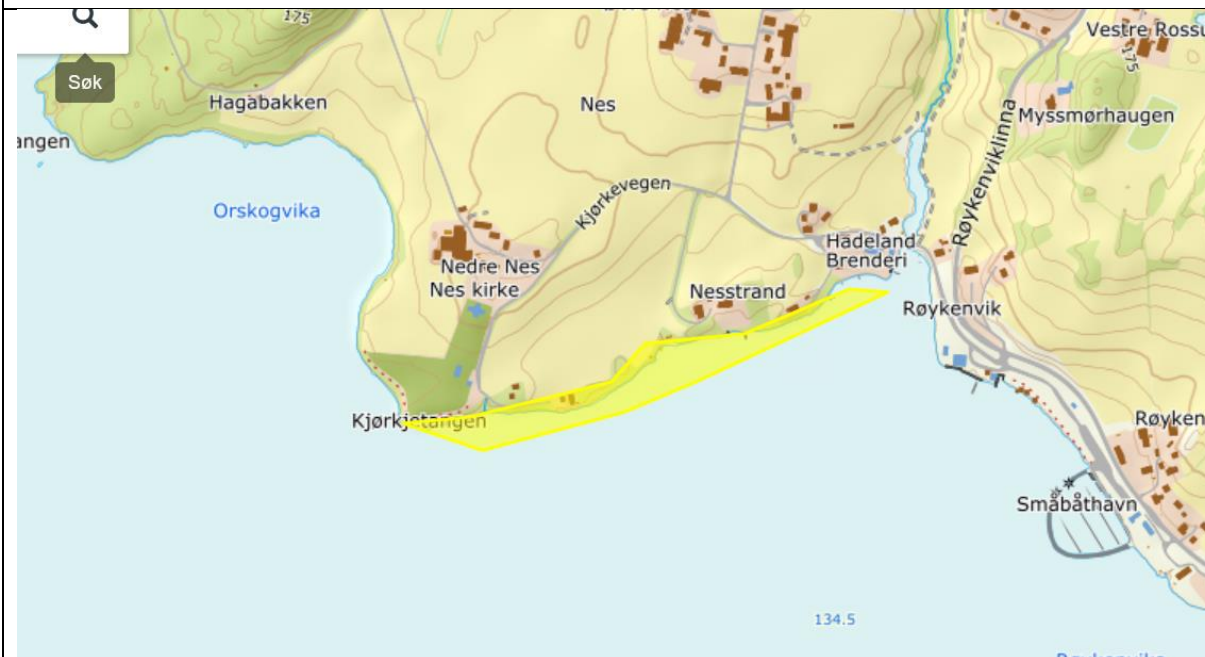
Ryddet av: 1. og 2. trinn, Moen skole
Lengde: 0.6 km

6. Røykenvik (utløp til Vigga øst mot Ulsnestangen)

Ryddet av: 9. trinn, Gran ungdomsskole
Lengde: 1 km

7. Røykenvik (fra Brenneriet og ut til Kjørkjætangen)

Ryddet av: 9. A & C, Brandbu ungdomsskole
Lengde: 1 km

8. Ulsnestangen

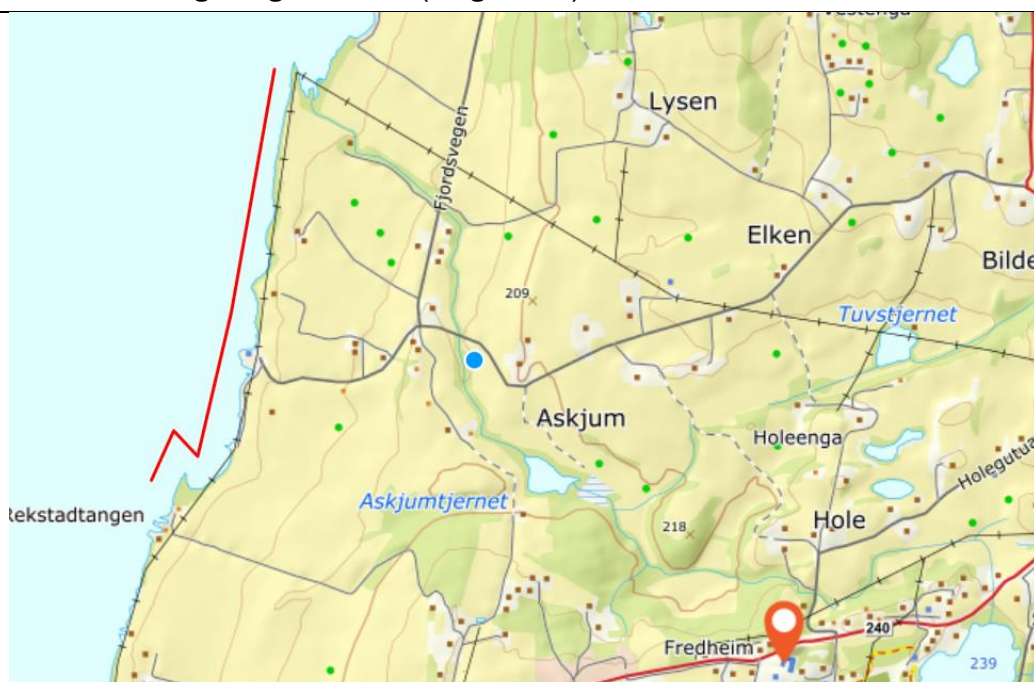
Ryddet av: 5. trinn, Trintom skole
Lengde: 0.5 km

9. Røykenvik (Vika og opp bekken mot Kruka)

Ryddet av: Røykenvik vel
Lengde: 2.5 km

10. Rekstادتangen og nordover (Tingelstad)

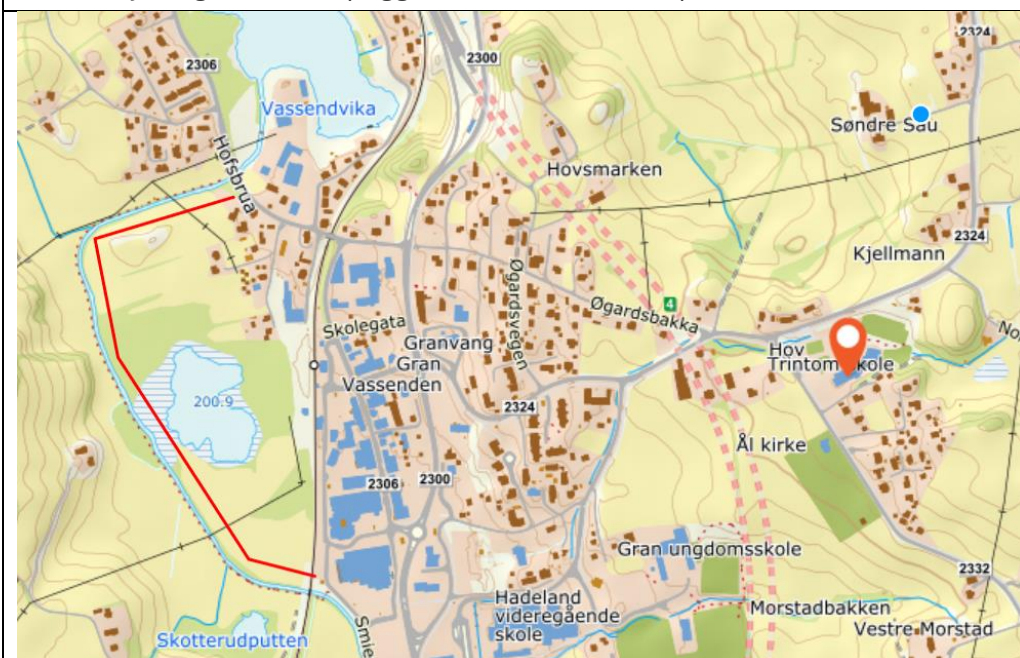
Ryddet av: 7. klasse, Fredheim skole
Lengde: 1.6 km

11. Rekstadtangen og sørover til Hovstagen (Tingelstad)

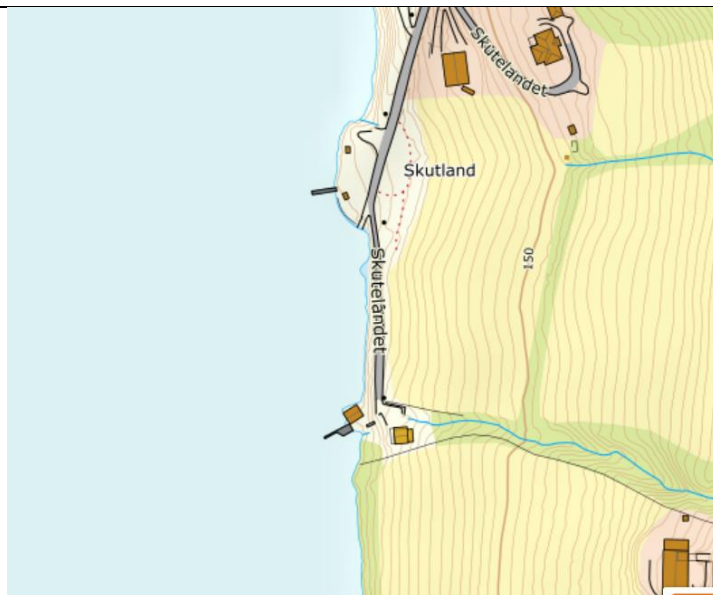
Ryddet av: 6. klasse, Fredheim skole
Lengde: 1.6 km

12. Kjærlighetsstien (Vigga ved Gran sentrum)

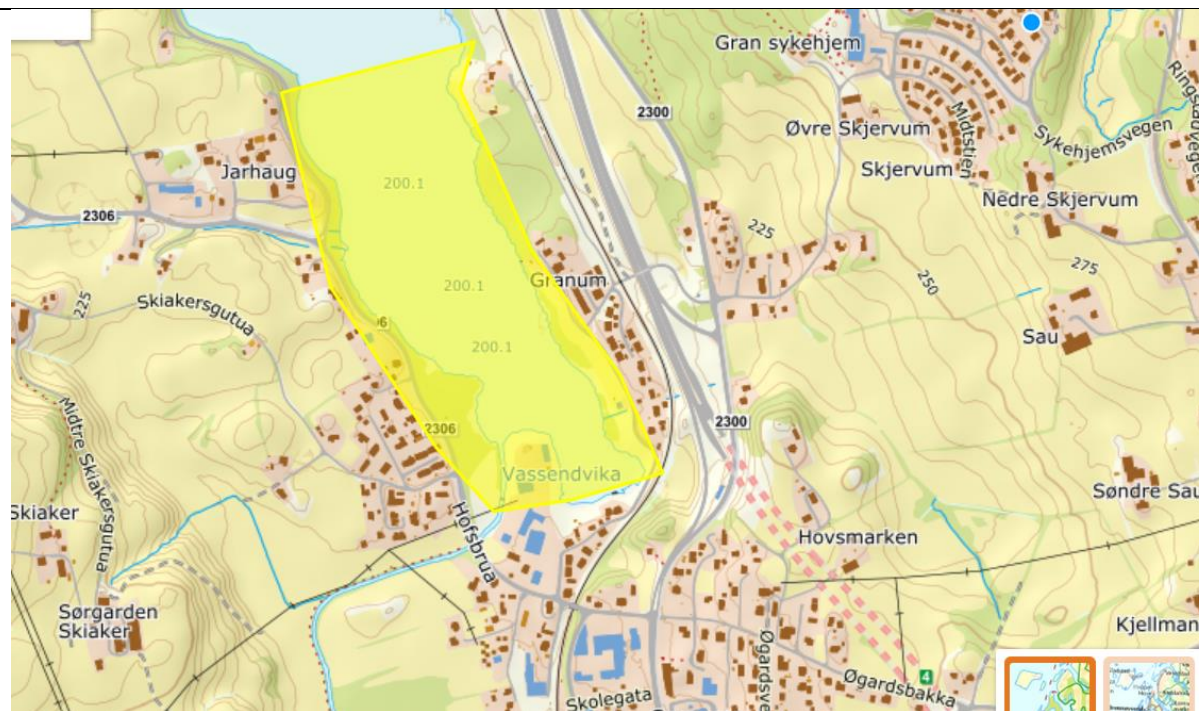
Ryddet av: 2. klasse, Trintom skole
Lengde: 1.4 km

13. Skutland

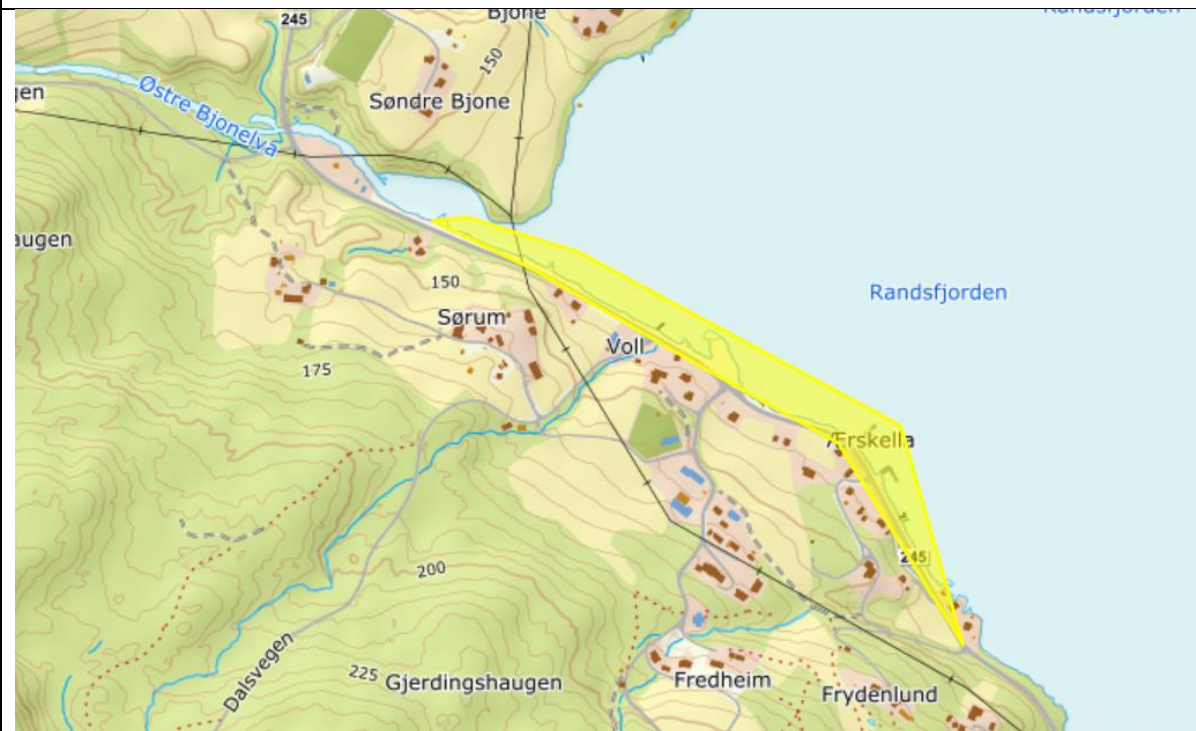
Ryddet av: Grymyr skole (hele skolen)
Lengde: 0.4 km

14. Jarenavatnet sør

Ryddet av: Salg, service og reiseliv VG1, Hadeland videregående skole
Lengde: 1.6 km

15. Bjoneroa

Ryddet av: FAU og elever, Bjoneroa skole
Lengde: 0.8 km

16. Gjervika

Ryddet av: Randsfjorden grunneierforening
Lengde: 1 km

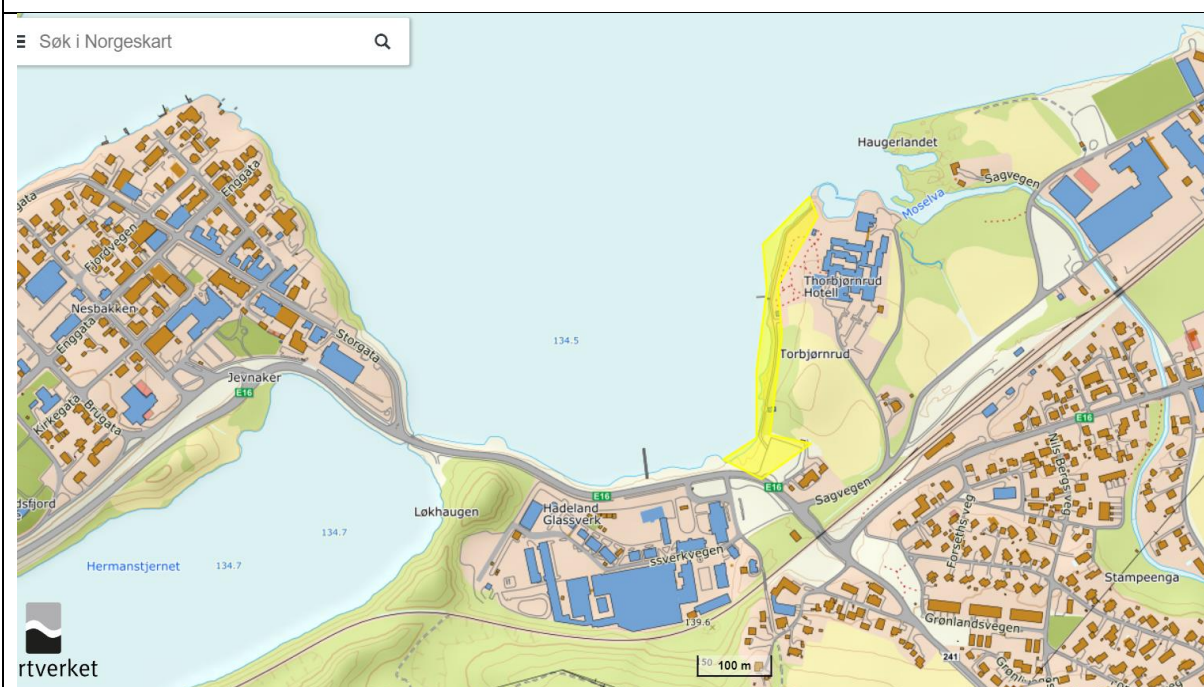
Jevnaker

1. Haugerstranda

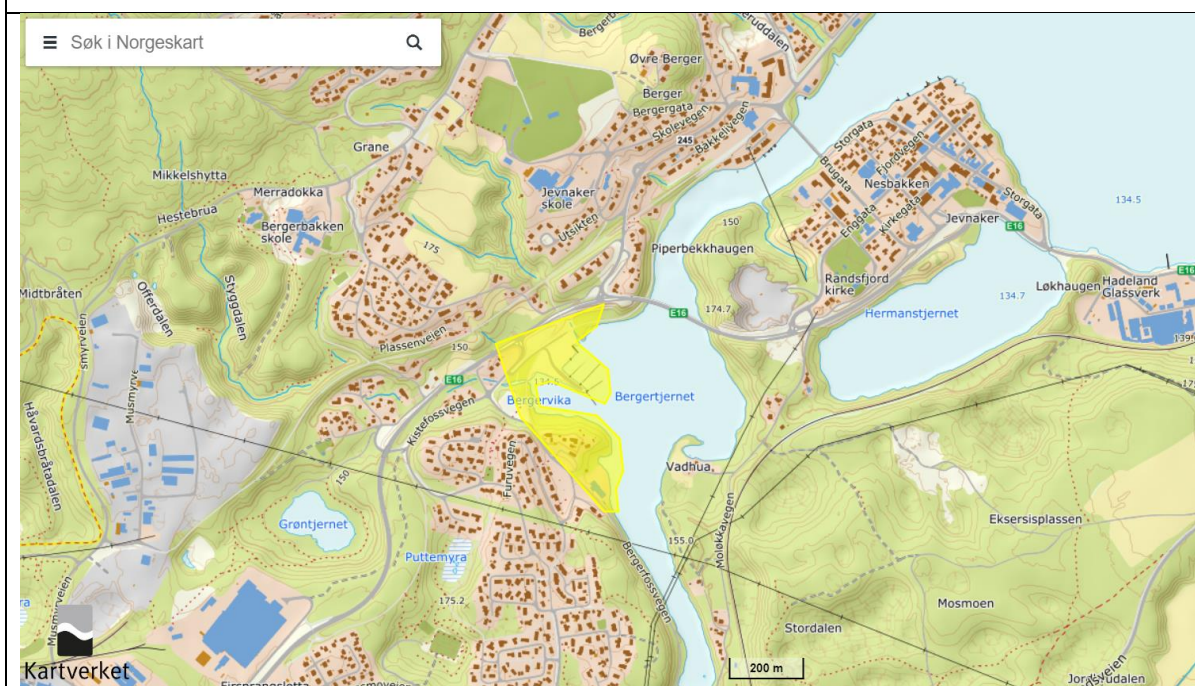
Ryddet av: 1. og 4. trinn, Toso skole
Lengde: 1.3 km

2. Verkevika

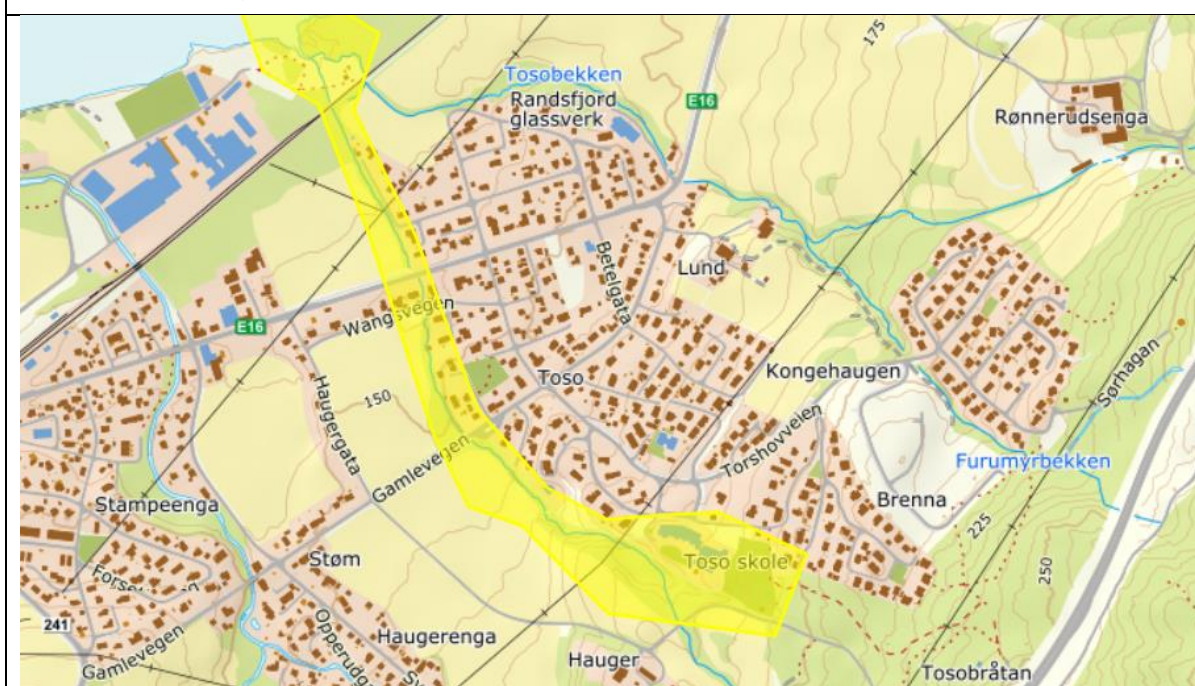
Ryddet av: 2. trinn, Toso skole
Lengde: 0.4 km

3. Båthavna/Randselva

Ryddet av: 8. trinn, Jevnaker ungdomsskole
Lengde: 0.9 km

4. Bekken sør for Toso

Ryddet av: 5. – 7. trinn, Toso skole
Lengde: 1.1 km

5. Bekken sør for Toso

Ryddet av: Ringerike Steinerskole
Lengde: 1.2 km

6. Nordbytangen

Ryddet av: Nordby Gardsbarnehage AS
Lengde: 1.4 km

7. Hermanstjernet

Ryddet av: Jevnaker jeger- og fiskeforening

Lengde: 1.2 km

Merknad: Hermanstjern ble ryddet tidlig i april grunnet lettere adkomst på is

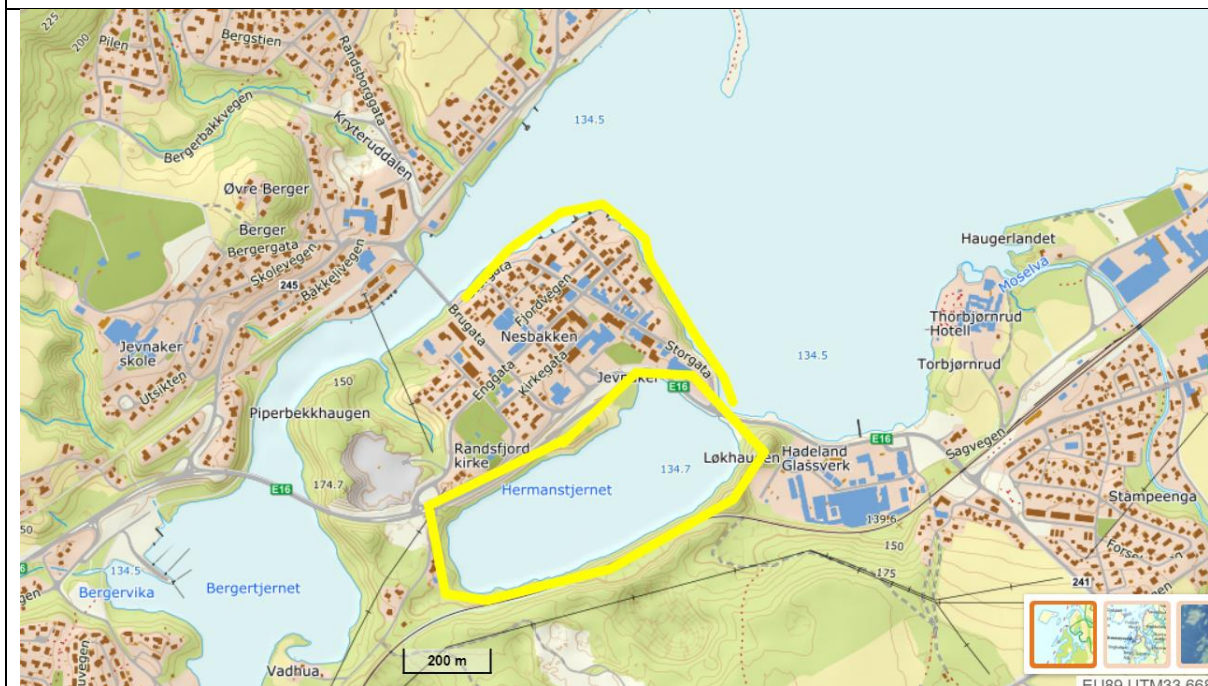
8. Fra kommunegrense Gran/Jevnaker og sør til Myretangen

Ryddet av: Furulund krets

Lengde: 8 km

9. Hermanstjern, Jevnaker sentrum langs fjorden

Ryddet av: Jevnaker 4H

Lengde: 3.7 km

Merknad: Hermanstjern ble tildelt en gang til pga. ønske fra deltagere og behov for opprydding.

Vedlegg B – Oversikt over deltagere

Innhold

Vedlegg B – Oversikt over deltagere	1
Søndre Land.....	2
Nordre Land	3
Gran	4
Jevnaker	5

I dette dokumentet foreligger en oversikt over frivillige deltagere i prosjektet
«Opprydding i Randsfjorden våren 2024».

Søndre Land

Forening/klasse	Antall frivillige	Km ryddestrekning	Merknad
<i>Søndre Land Jeger- og fiskeforening</i>	7	3.7	Tok i bruk egne båter under ryddingen. Ryddet over 2 kvelder
<i>Land Rotary klubb</i>	10	4.7	Ryddet strekning i Nordre Land etter eget ønske.
<i>Randsfjorden fiskeforening</i>	10	3.2	Tok i bruk egne båter under ryddingen.
<i>Ligarda vel</i>	15	1.5	
<i>Fluberg vel</i>	17	1.7	Tok i bruk egne båter under ryddingen.
<i>Odnes skole (1.- 4. trinn)</i>	59	2	
<i>Odnes skole (5.- 7. trinn)</i>	29	1.3	
<i>Land Montessori</i>	12	1.3	Ryddet i mai pga. is langs Landåsvatnet i april

SUM

Antall skoleelever: 100

Antall frivillige: 59

Strekning ryddet: 19.4 km

Nordre Land

Forening/klasse	Antall frivillige	Km rydestrekning	Merknad
<i>Dokka barne- og ungdomsskole 7. trinn</i>	45	1 km	Endret strekning pga. høy vannføring i Dokka-Etna.
<i>Dokka barne- og ungdomsskole 8. trinn</i>	53	1.5	Redusert strekning pga. høy vannføring i Dokka-Etna.
<i>Dokka VGS, tilrettelagt undervisning</i>	10	0.06	
<i>Dokka VGS, 2ELE Elektrolinja</i>	16	1.4	Ryddet sammen med ansatte fra DNV pga. sikkerhet.
<i>Torpa barne- og ungdomsskole (1.-7. trinn)</i>	113	3.5	Mottok tilskudd til transport.
<i>Dokka VGS, Bioøkonomi 1</i>	10	0	Elevene ryddet 15 rundballer og rundballplast fra Dokka-Etna sammen med ansatte fra DNV.
<i>Torpa KFUM/KFUK speiderne</i>	15	2.9	Ryddet strekning i Søndre Land kommune pga. for høy vannføring i opprinnelig rydestrekning.
<i>Russegruppe, Dokka VGS</i>	4	0.5	Ryddet sammen med ansatte fra DNV pga. sikkerhet.

SUM

Antall skoleelever: 247

Antall frivillige: 19

Strekning ryddet: 10.86 km

Gran

Forening/klasse	Antall frivillige	Km rydestrekning	Merknad
<i>BirdLife Hadeland</i>	6	0.4	Foreningen ryddet i uke 15 (8.-14. april) for å overholde ferdselsforbudet i Røykenvik fuglefredningsområde.
<i>Røykenvik vel</i>	12	2.5	
<i>Gran ungdomsskole, 9. trinn</i>	70	1	
<i>Gran ungdomsskole, 8. trinn</i>	85	1.9	
<i>Brandbu ungdomsskole, 9A, 9C</i>	75	1	
<i>Gran ungdomsskole, tilrettelagt avd.</i>	10	0.6	
<i>Trintom skole, 2. klasse</i>	35	1.4	Ryddet sammen med foresatte.
<i>Trintom skole, 5. klasse</i>	34	0.5	
<i>Fredheim, 7. klasse</i>	20	1.6	
<i>Moen skole, 1. og 2. klasse</i>	32	0.6	Mottok tilskudd til transport.
<i>Bjoneroa skole (1.-10.)</i>	65	0.8	
<i>Grymyr skole (1.-7.)</i>	33	0.4	
<i>Hadeland VGS – Salg, service og reiseliv VG1</i>	30	1.6	
<i>Fredheim skole, 6. klasse</i>	9	1.6	
<i>Brandbu ungdomsskole, 9B</i>	28	1.4	
<i>Randsfjorden grunneierforening</i>	5	1	

SUM

Antall skoleelever: 526

Antall frivillige: 23

Strekning ryddet: 18.3 km

Jevnaker

Forening/klasse	Antall frivillige	Km ryddestrekning	Merknad
<i>Jevnaker jeger- og fiskeforening</i>	5	1.2	Foreningen ryddet før ryddeaksjonene mens det fremdeles var snø på Hermanstjern. De mottok likevel motivasjonsmidler.
<i>Furulund krets</i>	31	8	Foreningen mottok ikke ryddeutstyr ved en feil, og fikk derfor kompensert for egne utlegg ved utbetaling av motivasjonsmidler. Foreningen leverte avfall selv på avfallsstasjon.
<i>Jevnaker 4H</i>	10	3.7	
<i>Jevnaker ungdomsskole, 8. trinn</i>	23	0.9	
<i>Ringerike steinerskole (7.og 8. trinn)</i>	24	1.2	
<i>Toso skole, 2. trinn</i>	35	0.4	
<i>Nordby gardsbarnehage</i>	48	1.4	Barnehagen ryddet en strekning over 2 uker.
<i>Jevnaker ungdomsskole, 4 klasser</i>	80	1.1	
<i>Toso skole, 1. og 4. trinn</i>	81	1.3	
<i>Toso skole, 5.-7. trinn</i>	120	1.1	

SUM

Antall skoleelever: 526

Antall frivillige: 46

Strekning ryddet: 18.3 km